

HANDLEDNING FÖR UTBILDNINGSBROK

om eurosedlarna och euromynten

	sida
INLEDNING	3
EUROSEDLAR	
Allmänna kännetecken	5
De viktigaste säkerhetsdetaljerna	7
Andra säkerhetsdetaljer	12
EUROMYNT	
Allmänna kännetecken och säkerhetsdetaljer	14
MISSTÄNKTA OCH SKADADE SEDLAR	
Åtgärder som ECB och de nationella centralbankerna vidtagit	16
Återcirkulering av sedlar via personer som yrkesmässigt hanterar kontanter	17
Vad man ska göra om man får en misstänkt sedel	18
Vad man ska göra med trasiga eller skadade sedlar	19
SEDELTRYCKNING	20
KONTAKTER	22

Euron är den gemensamma valutan för en stor grupp av Europeiska unionens länder. Den kallas euroområdet. Över 300 miljoner människor i euroområdet använder eurosedlar och mynt för sina kontantbetalningar. Mellan 10% och 20% av värdet på eurosedlarna i omlopp används utanför euro-

området. Valutans betydelse och höga internationella profil gör den naturligtvis attraktiv för förfalskare. Även om detta hot har begränsats med hjälp av högteknologiska säkerhetsdetaljer, som gör eurosedlarna säkra och lätta att skilja från förfalskningar, ska man vara vaksam. För att motverka förfalskning måste personer som yrkesmässigt hanterar kontanter i banker, affärer, restauranger och andra företag som hanterar stora mängder kontanter vara väl förtrodda med eurosedlar och mynt.

Den här handledningen är utarbetad för dem som ska utbilda personer som yrkesmässigt hanterar kontanter. Den innehåller viktig information om eurosedlarnas och myntens utformning och säkerhetsdetaljer. Den medföljande cd rommen innehåller en PowerPointpresentation som kan skräddarsys för kursdeltagarnas behov, samt en interaktiv presentation av sedlarnas säkerhetsdetaljer. Båda applikationerna kan användas vid utbildningstillfällen eller laddas upp på företagets intranät.

Handledningen täcker också kvalitetskontroller som kontanthanterare ska utföra på eurosedlarna innan de sätter dem i omlopp igen. Sedlar med låg kvalitet, t.ex. de som är smutsiga, ska lämnas till den lokala banken eller direkt till den nationella centralbanken och inte sättas i omlopp igen. Säkerhetsdetaljerna på en ren sedel är lättare att kontrollera. Handledningen ger också tips om hur man ska agera mot kunder som betalar med misstänkta sedlar.

Den kunskap du, som utbildare, förmedlar ger ett värdefullt bidrag till förhindrande av förfalskning och hjälper till att säkerställa att euron förblir en valuta som åtnjuter stort förtroende.

Mer information om eurosedlarna och mynten kan man få från Europeiska centralbanken eller din nationella centralbank. Kontakter finns på sidorna 22 och 23.

Klassisk arkitektur

120 mm x 62 mm, grå

Romansk arkitektur

127 mm x 67 mm, röd

Gotisk arkitektur

133 mm x 72 mm, blå

Renässansarkitektur

140 mm x 77 mm, orange

Barock- och rokokarkitektur

147 mm x 82 mm, grön

Järn- och glasarkitektur

153 x 82 mm gulbrun

Modern 1900-talsarkitektur

160 mm x 82 mm, purpurröd

EUROSEDLAR

Allmänna kännetecken

UTFORMNING

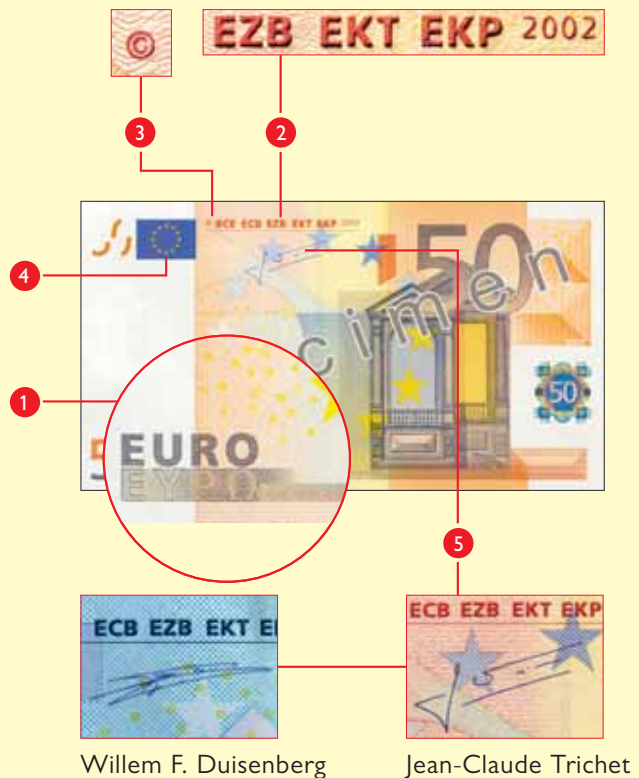
De sju eurosedlarna är baserade på ett gemensamt designtema – ”Epoker och stilar i Europa”. Sedlarna (och mynten) är giltig valuta i hela euroområdet.

Fönstren och portarna på framsidan av sedlarna symboliserar andan av öppenhet och samarbete i Europa. Europeiska unionens tolv stjärnor står för dynamiken och harmonin i dagens Europa.

På baksidan av varje sedel avbildas en bro från en av sju perioder i Europas arkitekturhistoria. Broarna är en metafor för det nära samarbetet och den goda kommunikationen mellan Europas folk och mellan Europa och resten av världen.

DETALJER

- 1 Valutans benämning med både latinska (EURO) och grekiska (ΕΥΡΩ) bokstäver.
- 2 Förkortningen för Europeiska centralbanken i fem språkvarianter – BCE, ECB, EZB, EKT, EKP – som täcker Europeiska gemenskapens elva officiella språk från då eurosedlarna först infördes.
- 3 Symbolen © anger skydd av upphovsrätten.
- 4 Europeiska unionens flagga.

- 5 Europeiska centralbankens ordförandes namnteckning. Eurosedlarna har en namnteckning av Willem F. Duisenberg, Europeiska centralbankens första ordförande, eller av Jean-Claude Trichet som efterträdde honom den 1 november 2003. Sedlarna är giltiga oberoende av vilken namnteckning de har.

HUR MAN KÄNNER IGEN ÄKTA SEDLAR

Skrivare och färgkopiatorer kan göra bra kopior av alla typer av tryckt material. Därför har ett antal säkerhetsdetaljer, som beskrivs nedan, lagts in i sedlarna för att förhindra att de förfalskas. Säkerhetsdetaljerna beskrivs nedan. Med hjälp av dem kan man på ett enkelt sätt identifiera en äkta sedel. Det är svårt att tillverka en förfalskning som imiterar alla dessa detaljer på ett övertygande sätt.

Om sedlarna behandlas felaktigt kan de förlora några av sina säkerhetsdetaljers egenskaper. Papperet på tvättade sedlar t.ex. kan börja lysa om de hålls under en UV-lampa.

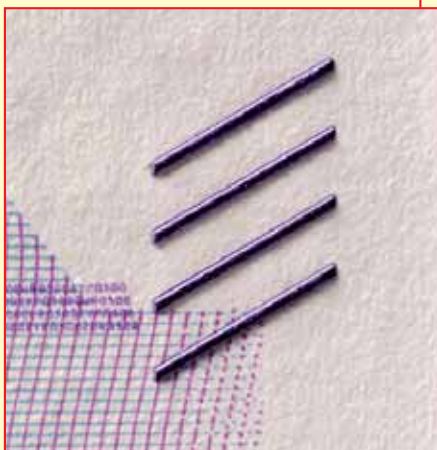
För att kontrollera om en sedel är äkta, känn, titta och luta på den.

ANPASSADE FÖR BLINDA OCH SYNSKADADE

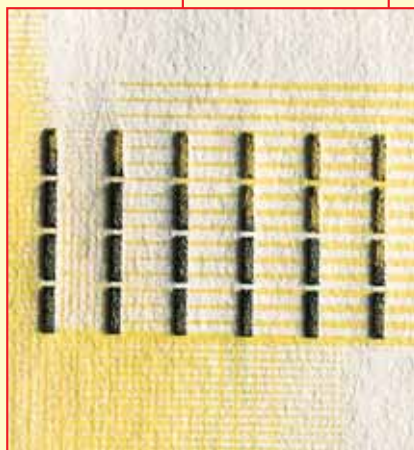
European Blind Union (en europeisk organisation för blinda) konsulterades om sedlarnas utformning och därefter lades fyra detaljer till på sedlarna för att hjälpa blinda och synskadade att skilja dem åt. Sedelvalörerna

- är olika stora, ju högre valör, desto större sedel.
- har en dominerande färg, med kontrasterande färger för valörer nära varandra (t.ex. är 10-eurosedeln röd och 20-eurosedeln blå).
- visar stora valörsiffror i fetstil.
- har tryck med relieffeffekt (även kallad koppartryck) som gör att färgen känns tjockare på vissa ställen.

Nära kanterna på 200- och 500-eurosedlarna finns extra markeringar som man kan känna.

Markeringar som man kan känna på 500 eurosedeln

Markeringar som man kan känna på 200 eurosedeln

De viktigaste säkerhetsdetaljerna

- Relieftryck, som också kallas koppartryck
- Vattenmärke
- Säkerhetsstråd
- Genomsiktsbild
- Hologramremsa eller hologrammärke
- Glänsande remsa och siffror som byter färg

Toppmodern tryckteknik används för eurosedlarna. De har högteknologiska säkerhetsdetaljer, som gör dem lätta att skilja från förfälskningar. Man behöver ingen specialutrustning. Allt man behöver göra är att känna, titta och luta på sedlarna.

KÄNN det sträva och fasta sedelpappret. Känn på **relieftrycket**: dra fingret över sedelns framsida, eller skrapa försiktigt på den med en nagel, då känner man att bläcket är tjockare på en del ställen.

TITTA på sedeln och håll den mot ljuset för att se **vattenmärket**, **säkerhetsstråden** och **genomsiktsbilden**. Alla tre detaljerna syns från fram- och baksidan på äkta sedlar.

LUTA på sedeln för att se **hologramremsan eller hologrammärket**, den **glänsande remsan** (på 5-, 10- och 20-eurosedlarna) eller den **färgskiftande tryckfärgen** (på 50-, 100-, 200- och 500-eurosedlarna).

- **Kontrollera alltid flera säkerhetsdetaljer.**
- **Om man är tveksam kan man jämföra med en sedel som man vet är äkta.**

EUROSEDLAR

De viktigaste säkerhetsdetaljerna

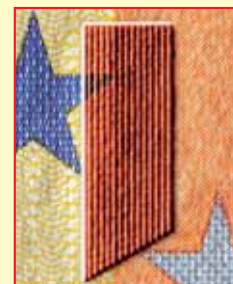
SEDELPAPPERET

Sedelpapperet är gjort av ren bomull.
En ren sedel ska kännas sträv och
fast (inte sladdrig eller vaxliknande).

RELIEFTRYCK

Koppartryck eller relieftryck ger en
effekt och används på huvudbilden
och på vissa andra delar av sedelns
framsida.

Nära kanterna på 200- och 500-
eurosedlarna finns extra markeringar
som man kan känna för synskadade
(se bilder på sidan 6).

VATTENMÄRKE

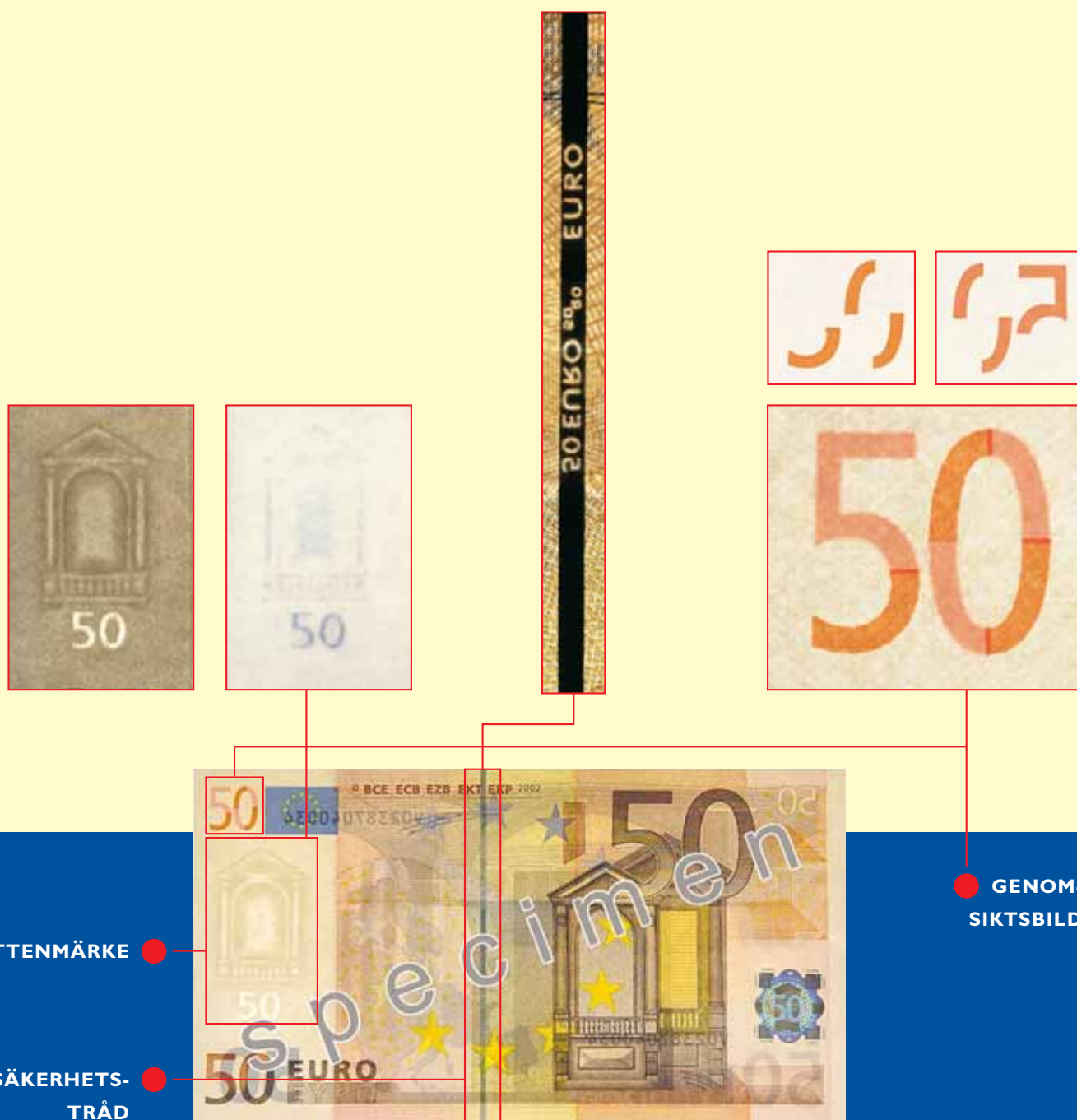
Vattenmärket tillverkas genom att papperets tjocklek varierar. Det syns när man håller sedeln mot ljuset. Övergången från ljusa partier till mörka i bilden är mjuk. När man lägger sedeln på en mörk yta blir de ljusa områdena mörkare. Den effekten syns mycket bra i vattenmärket med valörsiffran.

SÄKERHETSTRÅD

Säkerhetstråden är innesluten i sedelpappret. Håll sedeln mot ljuset och tråden syns som ett mörkt streck. Ordet "EURO" och valören syns i små bokstäver på strecket.

GENOMSIKTSBILD

Tecken som tryckts i övre hörnet på båda sidor av sedeln passar perfekt i varandra och bildar valören. Man kan se hela numret när sedeln hålls mot ljuset.

VATTENMÄRKE

SÄKERHETS-
TRÅD

GENOM-
SIKTSBILD

EUROSEDLAR

De viktigaste säkerhetsdetaljerna

HOLOGRAMREMSA

Luta 5-, 10- eller 20-eurosedeln och bilden i hologrammet växlar mellan värdet och €-symbolen på en regnbågsfärgad bakgrund. Vid kanterna syns valören i små bokstäver.

HOLOGRAMMÄRKE

Luta 50-, 100-, 200- eller 500-euro-sedeln och bilden i hologrammet växlar mellan valören och ett fönster eller en port. I bakgrunden rör sig koncentriska cirklar med små bokstäver i alla regnbågens färger från märkets mitt ut mot kanterna.

PERFORERINGAR

Håll upp sedeln mot ljuset. I hologrammärket eller hologramremsan syns perforeringar som bildar €-symbolen. Man kan också se små valörsiffror som visar valören.

HOLOGRAMREMSA

HOLOGRAMMÄRKE

GLÄNSANDE REMSA

Luta en sedel med valören 5, 10, eller 20 euro. En glänsande eller guldfärgad remsa syns på sedelns baksida. Den visar värdet och €-symbolen.

FÄRGSKIFTANDE SIFFROR

Luta en sedel med valören 50, 100, 200 eller 500 euro. Valören på baksidan skiftar färg från purpurrött till olivgrönt eller brunt.

GLÄNSANDE REMSA

FÄRGSKIFTANDE SIFFROR

EUROSEDLAR

Andra säkerhetsdetaljer

Man kan kontrollera andra säkerhetsdetaljer med specialutrustning som förstoringsglas eller en UV-lampa.

- Mikrotryck
- UV-egenskaper (fibrer och tryckfärger)

MIKROTRYCK

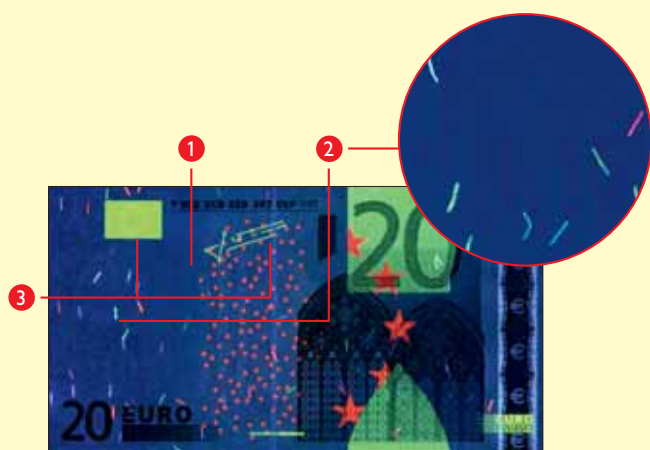
På en del ställen på sedeln kan man se mycket små bokstäver. Trycket som är 0,8 mm kan för det mesta ses med blotta ögat. Däremot ser mikrotrycket, som är 0,2 mm, bara ut som en tunn linje för blotta ögat, men kan läsas med förstoringsglas. Även trycket i den storleken är skarp, inte suddig, på en äkta sedel.

UV-EGENSKAPER (FIBRER OCH TRYCKFÄRGER)

Kontrollera följande egenskaper under UV-belysning.

- 1 Självva sedelpapperet lyser inte, dvs. avger inget ljus, och är optiskt dött.
- 2 Fibrerna i papperet framträder, färgade i rött, blått och grönt.
- 3 På framsidan ser Europeiska unionens flagga ser grön ut med orangefärgade stjärnor. ECB-ordförandens namnteckning blir grön. De stora stjärnorna och de små cirkelarna i mitten lyser.
- 4 På baksidan syns kartan, bron och valörsiffran i gult eller grönt.

BILDER PÅ EUROSEDLAR UNDER UV-BELYSNING

EUROMYNT

Allmänna kännetecken och säkerhetsdetaljer

€2

Diameter: 25,75 mm
Vikt: 8,50 g
Form: rund
Färg: Yttre del: silver
Inre del: guld
Sammansättning:
Yttre del: koppar-nickel
Inre del, tre lager:
nickel-mässing, nickel,
nickel-mässing
Kant: Kantgravyr (är olika för varje land) med fin räffling

€1

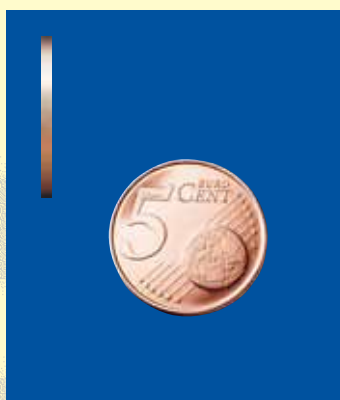
Diameter: 23,25 mm
Vikt: 7,50 g
Form: rund
Färg: Yttre del: guld
Inre del: silver
Sammansättning:
Yttre del: nickel-mässing
Inre del, tre lager: koppar-nickel,
nickel, koppar-nickel
Kant: intervallräffling

50 CENT

Diameter: 24,25 mm
Vikt: 7,80 g
Form: rund
Färg: guld
Sammansättning: "Nordic Gold"
Kant: mjuk räffling

5 CENT

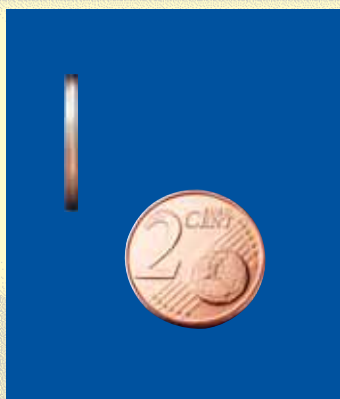
Diameter: 21,25 mm
Vikt: 3,92 g
Form: rund
Färg: koppar
Sammansättning: kopparpläterat stål
Kant: slät

20 CENT

Diameter: 22,25 mm
Vikt: 5,74 g
Form: "Spanish flower"
Färg: guld
Sammansättning: "Nordic Gold"
Kant: slät

2 CENT

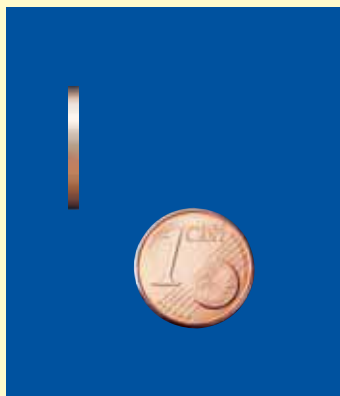
Diameter: 18,75 mm
Vikt: 3,06 g
Form: rund
Färg: koppar
Sammansättning: kopparpläterat stål
Kant: slät med ett spår

10 CENT

Diameter: 19,75 mm
Vikt: 4,10 g
Form: rund
Färg: guld
Sammansättning: "Nordic Gold"
Kant: mjuk räffling

1 CENT

Diameter: 16,25 mm
Vikt: 2,30 g
Form: rund
Färg: koppar
Sammansättning: kopparpläterat stål
Kant: slät

Det finns åtta mynt: 1, 2, 5, 10, 20 och 50 cent, 1 och 2 euro. De har olika storlek, vikt, material, färg och tjocklek. Kanterna skiljer sig åt från en valör till nästa. De kan lätt skiljas åt, även av synskadade.

GEMENSAMMA EUROPEISKA SIDOR

På myntens gemensamma europeiska sidor visas små bilder på Europa tillsammans med Europeiska unionens tolv stjärnor.

Efter utvidgningen 2004 har bilderna av Europeiska unionen ändrats på 10-, 20- och 50-centsmynten samt på 1- och 2-euromynten för att visa en geografisk bild av Europa.

De mynt som visar EU:s 15 medlemmar är fortfarande laglig valuta.

NATIONELLA SIDOR

Alla länder har använt en nationell symbol eller bild för sin nationella sida av euromynten. Mer information finns på ECB:s webbplats www.euro.ecb.int. Monaco, San Marino och Vatikanstaten ger också ut ett mindre antal euromynt. De är giltiga i hela euroområdet, men eftersom de ofta blir samlarmynt, kommer de troligen inte att cirkulera särskilt mycket.

Trots att de har olika nationella sidor kan alla euromynt användas överallt i euroområdet.

SÄKERHETSDETALJER

1 och 2 euromynten har många säkerhetsdetaljer, t.ex. deras kombination av färger, silver och guld, liksom 2 euromyntets kantgravyr som är olika från land till land. 1 och 2 euromynten har dessutom en "sandwichkonstruktion" och deras speciella magnetiska egenskaper gör det säkert att använda dem i automater.

JUBILEUMSMYNT

Alla euroländer samt Monaco, San Marino och Vatikanstaten kan utfärda ett 2 euro jubileumsmynt om året. De har samma egenskaper på den gemensamma sidan som ett vanligt 2 euromynt. Men på den nationella sidan har de ett jubileumsmotiv.

De är giltiga i hela euroområdet, dvs. de kan användas och ska accepteras precis som vilket annat mynt som helst.

SAMLARMYNT

Samlarmynt är inte avsedda för att sättas i omlopp. De är bara giltiga i utgivningslandet. Deras motiv och valör är skilda från vanliga mynt och jubileumsmynt, som båda kan användas i handeln. Samlarmyntens egenskaper som färg, diameter eller vikt skiljer sig betydligt från mynten i omlopp.

MISSTÄNKTA OCH SKADADE SEDLAR

Åtgärder som ECB och de nationella centralbankerna vidtagit

Euron är respekterad som en stabil valuta, inte bara i Europa utan i hela världen. Därför ger förfalskare den en viss ovälkommen uppmärksamhet. Även om eurons säkerhetsdetaljer gör den till en av de bäst skyddade valutorna i världen kommer ett litet antal förfalskningar i omlopp.

Antalet falska sedlar som tagits ur omlopp publiceras varje halvår på ECB:s webbplats. Det utgör en mycket liten andel av det totala antalet äkta sedlar i omlopp och ger inte upphov till oro, men man ska vara uppmärksam.

Falska sedlar skickas till varje lands nationella analyscentrum. Om förfalskningen är av en ny typ skickas den vidare till ECB:s centrum för analys av sedelförfalskningar för en detaljerad analys och klassificering. De tekniska uppgifterna och statistik finns i en central databas som också drivs av ECB. Förfalskningar av en känd typ stannar på nationell nivå tillsammans med relevant statistik som förs in i den centrala databasen.

ECB har skapat en webbplats med begränsad åtkomst som ska hjälpa till vid äkthetskontrollen av misstänkta sedlar. Denna "Euro Check Web Site" är avsedd för brottsbekämpningsorgan, finansinstitut och andra som yrkesmässigt hanterar kontanter. För mer information, se <https://ecws.ecb.int>.

Falska mynt hanteras på i stor sett samma vis. Medlemsstaterna har inrättat ett analyscentrum på Europainivå för falska euromynt i Frankrike. De tekniska uppgifterna och statistik om falska mynt finns i samma centrala databas som de falska sedlarna. Polismyndigheter som bekämpar förfalskningar har tillgång till informationen i databasen.

Kontrollera med den nationella centralbanken i ditt land för mer information om vad du bör göra. Kontakter finns på sidorna 22 och 23.

Återcirkulering av sedlar via personer som yrkesmässigt hanterar kontanter

Alla organisationer som hanterar kontanter yrkesmässigt som banker, värdetransportföretag och växelkontor har ett rättsligt krav* att ta alla eurosedlar och mynt de tar emot och vet eller misstänker är falska ur omlopp. De ska lämna över dem till de berörda nationella myndigheterna. Om de inte gör det kan de bli bötfällda.

Enligt ramverket för återcirkulering av sedlar**, får företag bara sätta eurosedlar i omlopp igen om sedlarna har kontrollerats enligt europeiska standarder. Kontrollerna spelar en viktig roll för att avlägsna förfälskningar, misstänkta sedlar och slitna eller smutsiga sedlar som är obrukbara. Detta bidrar till att säkerställa att förfälskningar snabbt dras in och att sedlar i omlopp har god kvalitet. Organisationer som undantagsvis inte kontrollerar sedlar med sedelhanteringsmaskiner ska göra manuella äkthets och kvalitetskontroller innan de sätter dem i omlopp överdisk igen.

Några exempel på sedlar som inte kan sättas i omlopp igen visas nedan. De ska lämnas in till den nationella centralbanken.

Smuts

Smuts över hela sedeln

Fläckar

Fläck som täcker minst 3 mm²

Klotter

Sedel som är märkt med t.ex. siffror eller bokstäver

Blekt

Avsaknad av bläck på hela sedeln eller delar av en sedel, t.ex. en tvättad sedel

Trasig

Minst en fysisk defekt t.ex. riven kant, hål eller delar som saknas eller en betydligt skadad säkerhetsdetalj

Lagad

Delar av samma sedel har lagats med tejp eller lim

* Rådets förordning (EG) nr 1338/2001 av den 28 juni 2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfälskning
** Mer information om ramverket för återcirkulering av sedlar finns under "Banknotes & Coins" på www.euro.ecb.int

MISSTÄNKTA OCH SKADADE SEDLAR

Vad man ska göra om man får en misstänkt sedel

Innan detta händer ska man lära sig sitt företags rutiner om misstänkta sedlar och hur man hanterar dem. Men vad ska man göra om man får en sedel som känns annorlunda eller den tryckta bilden ser konstig ut. Några tips:

- **Argumentera inte med kunden.**
- **Säg till kunden att du måste prata med din överordnade eller personal från säkerhetsavdelningen, men se till att kunden hela tiden kan se sedeln för att undvika klagomål.**
- **Låt din överordnade eller någon från säkerhetsavdelningen tala med kunden.**
- **Försök komma ihåg hur kunden ser ut.**
- **Lämna inte tillbaka sedeln till kunden om det är möjligt att låta bli.**
- **Försök att uppehålla kunden, men ta inga risker.**
- **Om kunden försöker gå sin väg, trots att han eller hon har blivit ombedd att vänta på polisen, hindra honom eller henne inte. Om han eller hon lämnar med bil notera bilnumret och bilmärket.**
- **Kontakta polisen.**
- **Lämna genast över den misstänkta sedeln till din överordnade eller personal från säkerhetsavdelningen för vidarebefordran till polisen.**
- **Spela inte hjälte – se till din egen säkerhet i alla lägen.**

Om man misstänker att en sedel är falsk ska man inte avsluta transaktionen med kunden utan behålla sedeln och ge kunden ett kvitto på den.

Var uppmärksam eftersom falska sedlar är värdelösa.

Det är brottsligt att överlämna en sedel som man misstänker eller vet är falsk.

Vad man ska göra med trasiga eller skadade sedlar*

Euroområdet nationella centralbanker och många affärsbanker löser in skadade eller trasiga eurosedlar om:

- mer än 50 % av en sedel lämnas in och om
- 50 % eller mindre av en sedel lämnas in och inlämnaren kan bevisa att återstoden av sedeln har förstörts.

För att få trasiga eller skadade sedlar inlösta ska den sökande lämna:

- id-handling (om det råder tveksamhet om sökandens rätt till sedeln eller sedelns äkthet)
- en skriftlig förklaring till anledningen till skadan eller var sedelns saknade delar finns
- om fläckade, smutsiga eller impregnerade sedlar lämnas in skall en skriftlig förklaring lämnas avseende typen av färg, förorening eller impregnering.

Ett värdetransportföretag eller en bank ska också lämna:

- en skriftlig förklaring till skälet till och hur sedlarna gjorts obrukbara om sedlarna som lämnas in har färgats (t.ex. med röd färg) av att en stöldskyddsanordning har utlösts.

Kontrollera med den nationella centralbanken i ditt land för mer information om vad du bör göra. Kontakter finns på sidorna 22 och 23.

* Beslut ECB/2003/4 av den 20 mars 2003 om valörer, tekniska specifikationer, reproducering, inlösen och indragning avseende eurosedlar

SEDELTRYCKNING

Det finns två typer av sedelpressar: arkpressar och rotationspressar. Arkpressar används av de flesta tryckerier som producerar eurosedlar. Det är separata maskiner (se nedan) som utför de olika momenten. Rotationspressar däremot matas med en obruten pappersbana och utför de olika tryckprocesserna i ett moment.

OFFSET-TRYCKNING

I processen ingår tryckning av offsetdesignen på fram- och baksidan av sedeln samtidigt. Tryckplåtarna överför färgen till papperet med hjälp av en mellanliggande offsetvals. För offsettryckningen behövs skilda tryckplåtar med olika färger låsta ovanpå varandra för att få tydligt avgränsade motiv av hög kvalitet. Bakgrundsbilderna på sedlarnas framsida och alla bilder på baksidan trycks i offset.

KOPPARTRYCK

Vid koppartryck rinner tryckfärgen ned i skårer som graverats i tryckplåten. När plåten kommer i kontakt med papperet överförs tryckfärgen till papperet under tryck för att få fram en reliefverkan. Koppartryck används endast för sedlarnas framsida. Reliefeffekt finns bara på framsidan, t.ex. i fönstren eller portarna.

SILK SCREENTRYCK

På maskiner för silk-screentryck passerar färgen genom de öppna sektionerna på en stencil. Den glänsande remsan och de färgskiftande siffrorna trycks på detta sätt.

FOLIEAPPLICERING

Hologramremsan och hologrammärket appliceras på sedelpapperet under värme och tryck.

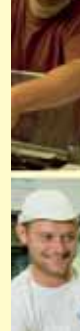
BOKTRYCK

Sedlarnas serienummer trycks med numreringsenheter.

KVALITETSKONTROLL

I alla massproduktionsprocesser uppstår det då och då felaktigheter. Sedlarna undersöks för felaktigheter innan de packas. På många sedeltryckerier kontrollerar automatiska system varje sedel, förutom den manuella eller visuella kontrollen.

KONTAKTER

European Central Bank

Kaiserstraße 29
60311 Frankfurt
Germany
Tel.: +49 69 1344 0
Fax: +49 69 1344 6000
info@ecb.int
www.euro.ecb.int

Danmarks Nationalbank

Havnegade 5
1093 København K
Danmark
Tlf.: +45 33 63 70 00
Fax: +45 33 63 71 03
info@nationalbanken.dk
www.nationalbanken.dk

Banco de España

Departamento de Emisión y Caja
Centro Nacional de Análisis
Alcalá 48, 28014 Madrid
España
Tel.: +34 91 338 6332/6319
Fax: +34 91 338 6887
emisionycaja@bde.es
www.bde.es

Deutsche Bundesbank

Falschgeldstelle
Hegelstraße 65
55122 Mainz
Deutschland
Tel.: + 49 6131 377 4488
Fax: + 49 6131 377 4499
nccde@bundesbank.de
www.bundesbank.de

Banque de France

31, rue Croix des Petits Champs
75001 Paris
France
Tél.: +33 1 42 92 42 92
Fax: +33 1 42 92 45 52
euro-formation@banque-france.fr
www.banque-france.fr

Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique

Berlaimontlaan/Boulevard de
Berlaimont 14
1000 Brussel/Bruxelles
België/Belgique
Tel./Tél.: + 32 2 221 45 45
Fax: + 32 2 221 30 91
cashdepartment@nbb.be
www.nbb.be

Eesti Pank

Estonia pst 13
15095 Tallinn
Eesti
Tel.: +372 66 80 719
Fax: +372 66 80 954
euro@epbe.ee
www.euro.eesti.ee

Banca d'Italia

via Nazionale, 91
00184 Roma
Italia
Tel. +39 06 4792 3782
Fax +39 06 4792 3896
nccit@bancaditalia.it
www.bancaditalia.it

Българска народна банка Bulgarian National Bank

I, Alexander Battenberg Square
1000 Sofia
Bulgaria
Tel.: +359 2 91459
Fax: +359 2 9802425
press_office@bnbank.org
www.bnb.bg

Central Bank & Financial Services Authority of Ireland

PO Box No 61, Sandyford
Dublin 16
Ireland
Tel.: +353 1 2198818
Fax: +353 1 2956536
nccie@centralbank.ie
www.centralbank.ie

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Central Bank of Cyprus
80 Kennedy Avenue
1076 Nicosia
Cyprus
Tel.: +357 22 71 41 00
Fax: +357 22 37 81 53
cbinfo@centralbank.gov.cy
www.centralbank.gov.cy

Česká národní banka

Na Příkopě 28
115 03 Praha I
Česká republika
Tel.: +420 800 160 170,
+420 224 413 585
Fax: +420 224 412 179
info@cnb.cz
www.cnb.cz

Τράπεζα της Ελλάδος Bank of Greece

Cash Department
341, Messogion Avenue
152 31 Halandri
Greece
Tel.: +30 210 670 9510
Fax: +30 210 670 9195
Dep.cash@bankofgreece.gr
www.bankofgreece.gr

Latvijas Banka

K. Valdemāra ielā 2a
Rīgā, LV-1050
Latvijā
Tālr.: +371 670 22 300
Fakss: +371 670 22 420
info@bank.lv
www.bank.lv

Lietuvos bankas

Gedimino pr. 6
01103 Vilnius
Lietuva
Tel. +370 5 268 00 29
Faks. +370 5 268 81 24
info@lb.lt
www.lb.lt

Banque centrale du Luxembourg

2, boulevard Royal
2983 Luxembourg
Luxembourg
Tél.: +352 4774 1
Fax: +352 4774 4910
info@bcl.lu
www.bcl.lu

Magyar Nemzeti Bank

1850 Budapest
Szabadság tér 8-9.
Magyarország
Tel.: +36 1 428 2600
Fax: +36 1 428 2569
info@mnbb.hu
www.mnbb.hu

Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta

Pjazza Kastilja, Valletta
VLT 1060
Malta
Tel.: +356 2550 0000
Fax: +356 2550 2500
CSU@centralbankmalta.com
www.centralbankmalta.com

De Nederlandsche Bank

Westeinde 1
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
Nederland
Tel.: 0800-020 10 68
(gratis)
Fax: +31 20 524 2500
info@dnb.nl
www.dnb.nl

Oesterreichische Nationalbank

Otto-Wagner-Platz 3
1090 Wien
Österreich
Tel.: +43 1 404 20 6666
Fax: +43 1 404 20 6698
bargeld@oenb.at
www.oenb.at

Narodowy Bank Polski

ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa
Polska
Tel.: +48 22 653 10 00
Fax: +48 22 620 85 18
nbp@nbp.pl
www.nbp.pl

Banco de Portugal

Departamento de Emissões
e Tesouraria, Complexo do
Carregado, Apartado 81
2584-908 Carregado
Portugal
Tel.: +351 263 856 514
Fax: +351 263 858 461
cncontrafaccoes@bportugal.pt
www.bportugal.pt

Banca Națională a României

Lipscani 25
030031 Bucharest
România
Tel.: +40 21 307 01 51
Fax: +40 21 312 35 66
razvan.dumitriu@bnro.ro
www.bnro.ro

Banka Slovenije

Slovenska cesta 35
1000 Ljubljana
Slovenija
Tel.: +386 1 471 91 00
Faks: +386 1 471 97 28
ncc-si@bsi.si
www.bsi.si

Národná banka Slovenska

Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
Slovensko
Tel.: +421 2 5787 2713
Fax: +421 2 5787 1170
webmaster@nbs.sk
www.nbs.sk

Suomen Pankki – Finlands Bank

Snellmaninaukio/Snellmansplatsen
00170 Helsinki/Helsingfors
Suomi/Finland
Puh/Tel.: +358 10 8311
Faksi/Fax: +358 9 658424
info@bof.fi
www.suomenpankki.fi
www.finlandsbank.fi

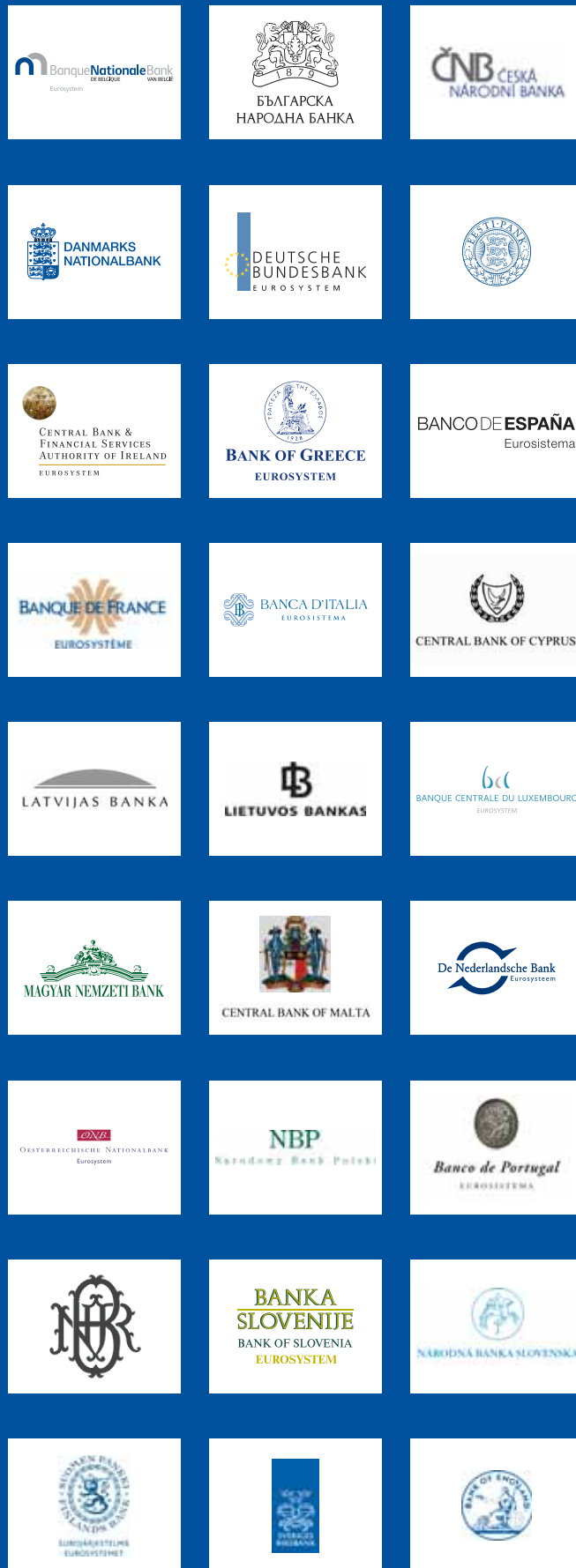
Sveriges Riksbank

103 37 Stockholm
Sverige
Tel.: +46 8 787 0000
Fax: +46 8 21 0531
info@riksbank.se
www.riksbank.se

Bank of England

Threadneedle Street
London EC2R 8AH
United Kingdom
Tel.: +44 20 7601 4878
Fax: +44 20 7601 5460
enquiries@bankofengland.co.uk
www.bankofengland.co.uk

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
 BANCO CENTRAL EUROPEO
 EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA
 DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK
 EUROPÄISCHE ZENTRALBANK
 EUROOPA KESKPANK
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
 EUROPEAN CENTRAL BANK

BANQUE CENTRALE EUROPÉENNE
 BANC CEANNAIS EORPACH
 BANCA CENTRALE EUROPEA
 EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA
 EUROPOS CENTRINIS BANKAS
 EURÓPAI KÖZPONTI BANK
 BANK ĊENTRALI EWROPEW

EUROPESE CENTRALE BANK
 EUROPEJSKI BANK CENTRALNY
 BANCO CENTRAL EUROPEU
 BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ
 EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA
 EVROPSKA CENTRALNA BANKA
 EUROOPAN KESKUSPANKKI
 EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEM